

„Bendrystės metai“
Ar pavyko?

<https://mopsis.info/seminaras-prasideda/vgtuil-2025>
slaptažodis - **kartu**

Nuoroda

VGTU

Kai bendrystė tampa miražu...

1. **Kalbame apie komandą, bet vertiname individualius pasiekimus.**
Komandos darbas dažniausiai pažymimas asmenine padėka.
2. **Kai kas nors nori keisti mokyklą – tai daro vienas, o ne su grupe.**
Nes lengviau pabėgti nei ieškoti, kaip likti.
3. **Jeigu kviečiame į bendrą projektą – dažniausiai tikimės, kad kiti nesimaišys.**
O ne kad prisidės.
4. **Kai kas nors padaro ką nors gražaus mokykloje – pirmiausia galvoja, ar nenukopijuos.**
Ne „kaip prisidėti“, o „kaip apsisaugoti“.
5. **Svajojame apie vienumoje parašytą knygą, bet retai – apie kartu sukurtą idėją.**
Net ir mokyklos viziją dažnai kuria vienas žmogus.
6. **Iš tolo bendrystė atrodo kaip šviesa – o priėjus arčiau, pamatai tik pavienius žibintus.**
Kiekvienas savo palapinėje, su sava lempa, sau.

Tam, kad medžiai taptų mišku...

...neužtenka jų sustatyti greta.

Kai kurie medžiai vis dar nepasitiki šalia augančiais.

Kai kurie net nemato kitų – užaugę vėlyje, vieni.

Lietuvoje bendrystė nėra savaime suprantamas dalykas.

Mūsų nemokė jos kurti. **Vienkiemiai, uždaros durys, tylėjimo kultūra, disidentinė nuojauta – "nesakyk, kuo tiki", "nepasitikėk", "būk stiprus vienas".**

Šeimos trapios. Skyrybų daug. Mokyklos dažnai tampa vienišių salomis.

Todėl nenuostabu, kad bendrystė kartais atrodo kaip **miražas** – švytintis, bet nepasiekiamas.

Bet miškas prasideda nuo to, kad vienas medis ištiesia šaką.

Nuo tikėjimo, kad įmanoma – net jei iš pradžių tai atrodo keista, trapu ar per tylu.

Šiandien kviečiu ne į "teisingą struktūrą", o į **bandymą tikėti**, kad galim susitikti – be spektaklio, be kaukių, kaip žmonės.

Ir – galbūt – kaip miškas.

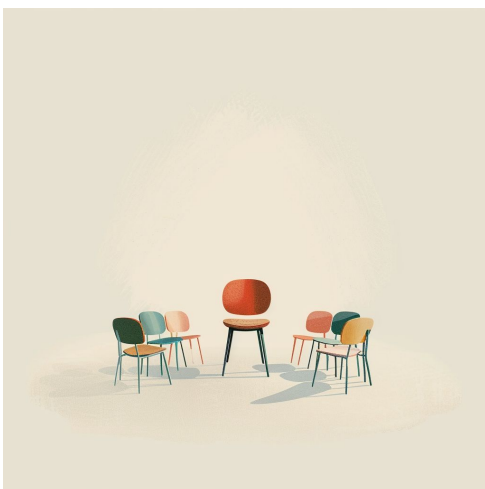
Kartu
Ryšys
Partnerystė
Komanda
Palaikymas
Dalinimasis
Supratimas
Buvimas šalia
Įtraukimas
Atvirumas
Klausymasis
Susitarimas
Abipusis pasitikėjimas
Švelnumas bendravime
Kolegiškumas

Kurie žodžiai yra labiau
apie jūsų kolektyvą ?

Atsiskyrimas
Tylėjimas
Atsiribojimas
Vienišumas
Šalti santykiai
Nepasitikėjimas
Uždarytos durys
Savisauga
Sienos tarp žmonių
Atmetimas
Aš – ne mes
Formalumas be jausmo
Monologas
Kieta laikysena
Pasyvi gynyba

Skeptikas per vidurį

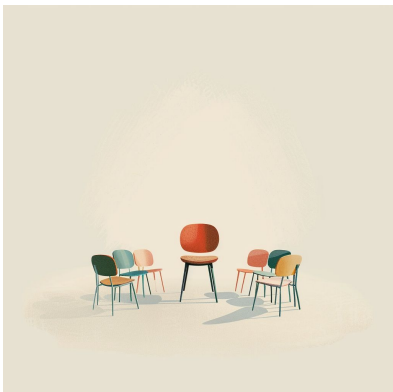

– „Ką jūs čia vėl sugalvojote... Ką čia vaidinat, rimtai? Posėdis birželio 26-ą, kai jau galėtume ilsėtis? Kur jūs buvot, kai reikėjo realios pagalbos – klasė pilna iššūkių, o jūs bendrystę gvildenot. Palikit mane ramybėje – duokit man normalią klasę, vadovėlį, atlyginimą, ir aš tą darbą padarysiu be jūsų posėdžių, vizijų ir kavos ratelių...“

Skeptikas per vidurį

Kalbant apie **bendrystę**, lengva netyčia nuslysti į „**proklamacijų**“ ar **sovietinio skonio lozungų**“ pusę (pvz., „taryba nusprendė“, „bendruomenės stiprinimas“ ir pan.), o tai tik dar labiau uždaro skeptiką.

Klausimai:

1. **Ką šis mokytojas iš tikrųjų sako?** (Kokie jo poreikiai, nusivylimai, baimės?)
2. **Ką norėtusi jam atsakyti?** Ar ginčytis? Ar klausytis? Ar suprasti?
3. **Ar jūsų mokykloje yra tokie žmonės? Ką jie duoda, ką praranda bendruomenė juos ignoruodama ar neįtraukusi?**
4. **Kaip būtų galima pakviesti tokį kolegą į bendrystę – ne prievarta, bet kvietimu?**

1. „Bendrystė ne apie posėdžius. Ji apie tai, kad žinau, kas mane pakeistų, jei susirgčiau.“
2. „Kai jautiesi vienas klasėje – žinoti, kad kažkas supranta, tai jau nėra mažas dalykas.“
3. „Kai nutinka kažkas sunkesnio – ne vadovėliai padeda, o žmonės.“
4. „Kai susitariame dėl paprastų dalykų – pvz. nekritikuoti vienas kito už akių – darbas palengvėja.“
5. „Net jei esi labai savarankiškas, žinoti, kad esi priimtas – padeda.“
6. „Bendrystė – kai nereikia visko daryti vienam. Kai kažkas pasidalina savo paruoštuku, ir tu sutaupai valandą.“
7. „Kartais tiesiog norisi pasakyti: šiandien buvo sunku. Ir kad niekas tavęs neteisias.“
8. „Kai klasėje kažkas nesigauna, o kolega pasako 'ir man taip buvo' – pasidaro lengviau.“
9. „Kai vaikai mato, kad mokytojai bendrauja – jie pradeda daryti tą patį.“
10. „Mokykla, kurioje mokytojai šypsosi vieni kitiems, dažniausiai neturi problemų su drausme.“
11. „Kai nėra bendrystės – net geri dalykai pasidaro sunkūs. Viskas – per jėgą.“
12. „Bendrystė nėra apie tai, kad būtum draugas su visais. Ji apie tai, kad netrukdytum vienas kitam būti žmogumi.“
13. „Kritika tampa įmanoma tik ten, kur yra pasitikėjimas. Be bendrystės, viskas atrodo kaip puolimas.“
14. „Kai kartu pasijuoki per pertrauką – tada ir tą sunkią pamoką pravedi kiek kitaip.“
15. „Bendrystė nėra priedas prie darbo. Ji – kaip tepalas tarp krumpliaračių. Be jos – viskas girgžda.“

„10 žingsnių per 10 mėnesių“

Visus šiuos metus kažkur gilumoje skambėjo žodis *bendrystė*.

Kartais jis atėjo tyliai – per kavos kvapą pertraukėlėje, trumpą žvilgsnį koridoriuje, pasidžiaugimą kolegų sėkme.

Kartais jis atrodė tolokai – kai buvo per daug reikalavimų, pavargusių veidų ar tylos ten, kur norėjosi žodžių.

O gal kartais tas žodis buvo tik paraštėse – lyg etiketė, o ne gyvas jausmas.

Šiandien kviečiu atsigręžti.

Ne į tai, ką reikėjo padaryti, o į tai, **ką iš tikrųjų pajutote**, kur buvote kaip **bendruomenė**, o kur – tiesiog kaip **žmonės greta**.

Metai – tarsi ilgas takas.

Jame buvo šviesių rytų ir permirkusių batų, suklupimų ir šypsenų.

Dabar laikas sustoti.

Pažiūrėti atgal. Ir **paklausti savęs ne "ką padarėme", o "ką išgyvenome?"**

Kada buvome tikri? Kadaėjome iš širdies? Ir kur norime eiti toliau?

Bendrystės metų kelionė

Kas vyko pasaulyje ir Lietuvoje?

- ✓ Rugsėjo 1 d. – nauji mokslo metai Lietuvoje ir daugelyje pasaulio šalių.
- ✓ Popiežius Pranciškus paskelbia rugsėjį „Klausymosi mėnesiu“ – kviečia girdėti vieni kitus giliau.
- ✓ Jungtinėse Tautose vyko klimato susitarimų diskusijos – akcentuojama bendradarbiavimo svarba.
- ✓ Lietuvoje atnaujintos kalbos apie švietimo reformą ir mokytojų prestižą.
- ✓ NASA paskelbė apie planus siųsti pirmąją moterį į Mėnulį – proveržis.
- ✓ Europos šalyse daug kur prasidėjo mokytojų streikai dėl darbo sąlygų.

O kas įvyko Jūsų mokykloje?

- 👁️ Ar rugsėjo pradžioje kas nors pakvietė kavos? Ar buvo susitarimų, kaip padėti naujiems kolegoms?
- ✉️ Gal kas atsiuntė padėsinimo laišką ar paliko žinutę naujokui ant stalo?
- 👣 Gal buvo susitarimų dėl tarpusavio pagalbos klasėse?
- 💡 Ar kažkas inicijavo pokalbį apie mūsų vertybes, savitarpio pagalbą?
- 🚀 Gal kas nors ėmėsi iniciatyvos – sukūrė metodinę grupę, pasiūlė naują veiklą?
- 💬 Ar mokykloje vyko pokalbis apie emocinę savijautą ir darbo krūvį?
- 📖 Gal mokytojai dalijosi knygomis ar straipsniais apie santykius, bendrystę?

 RUGSĖJIS
| Metų pradžia,
pirmi žingsniai

SPALIS

Kas vyko pasaulyje?

- 🎓 Daugelyje šalių švenčiama **Mokytojų diena** – skirtingai, kai kur su euforija, kai kur – tyliai, reflektuojant.
- 🌿 **Spalio 10 d. – Pasaulinė psichikos sveikatos diena** – daug kalbama apie emocinę įtampą mokyklose.
- 🏆 Nobelio taikos premija skirta **Narges Mohammadi** už kovą už moterų teises – pasaulis kalba apie drąsą ir bendruomeniškumą per pasipriešinimą.

🔍 O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas jus spalį artino, jungė, stiprino kaip bendruomenę?

(Pvz. kažkas atėjo į pamoką stebėti su palaikymu, šventėte Mokytojų dieną neformaliai, kas nors pasiūlė bendrą veiklą ar pasidalino jausmais?)

"Kelionė link bendrystės"...

LAPKRITIS

Kas vyko pasaulyje?

- JAV prezidentinės kampanijos įkarštis – debatai, susipriešinimas, o kartu – bandymai telktis.
- Lietuvoje minimos Vėlinių ir Laisvės kovų atminimo dienos – bendrumo ir atminties laikas.
- Europoje prasideda **energetinės krizės** aptarimai – svarstymai apie bendrą atsakomybę ir solidarumą.

O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas jus lapkritį jungė ir padėjo išlikti bendrystėje?

(Pvz. tylus palaikymas sunkiu metu, paminėjote kolegą, kurio netekote, kartu kūrėte šilumą, kai darėsi tamsu ir šalta – tiek išorėje, tiek viduje?)

"Kelionė link bendrystės"...

GRUODIS

Kas vyko pasaulyje?

- **Kalėdų laukimas** visame pasaulyje – vieniems džiaugsmas, kitiems – vienišumo išryškėjimas.
- **Mokslo srityje** paskelbiami metų proveržiai – 2024 m. pažymėti dirbtinio intelekto ir sveikatos inovacijomis.
- JT skelbia „Metų žodį“ – „atsparumas“ (**resilience**) – kaip pasaulio reakcija į nuolatinius iššūkius.

O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas gruodį leido pajusti bendrystę – net ir prieššventiniame šurmulyje?

(Pvz. bendros dirbtuvės, slapti Kalėdų seneliai, tylus padaršinimas tiems, kuriems sunku, bendra vakarienė, laiškas kolegai, kurio šiemet dar nespėjai apkabinti?)

"Kelionė link bendrystės"...

SAUSIS

Kas vyko pasaulyje?

- 🇺🇸 **Sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena** Lietuvoje – prisiminimai, vienybės simbolika.
- ❄️ **Didelės pūgos ir audros Europoje** – kalbos apie klimato pokyčius ir ekstremalių situacijų valdymą.
- 📱 **Pasaulyje diskutuojama apie skaitmeninį perdegimą** – ribos tarp darbo ir poilsio tampa vis neaiškesnės.

? O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas padėjo pradėti metus su jausmu, kad esate kartu?

(Pvz. kažkas pasidomėjo, kaip tau sekėsi per atostogas, pasidalijote planu ar svajone, kartu kūrėte metų pradžios susitarimus?)

"Kelionė link bendrystės"...

VASARIS

Kas vyko pasaulyje?

- 💙💛 **Vasario 24 d. – dveji metai nuo karo Ukrainoje pradžios** – daug kur vyksta solidarumo akcijos, tylos minutės.
- 🇷🇺 **Vasario 16-oji – Lietuvos valstybės atkūrimo diena** – šventės, renginiai, kalbos apie pilietiškumą.
- ❤️ **Vasario 14 d. – Valentino diena** – kai kur – tik komercija, kitur – proga parodyti rūpestį ir dėmesį.

? O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas vasarį suartino, sustiprino, leido pajauti ryšį su kitais?

(Pvz. buvo kartu paminėta Vasario 16-oji, kas nors pasveikino be progos, pasidalinote prisiminimu ar istorija apie tai, kodėl verta dirbti kartu?)

"Kelionė link bendrystės"...

KOVAS

Kas vyko pasaulyje?

- 🗣️ **Kovo 8 d. – Tarptautinė moters diena** – pasaulyje minimos lygybės, pagarbos ir įgalinimo temos.
- 🌍 **Kovo 20 d. – Pasaulinė laimės diena (JT)** – dėmesys bendruomenių gerovei, pasitenkinimui kasdienybėje.
- 🇱🇹 **Kovo 11-oji – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena** – minėjimai, vilties ir tapatybės refleksijos.

? O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas kovą atnešė daugiau šilumos, orumo ir bendrystės į kasdienybę?

(Pvz. pasveikinimas, kuris buvo nuoširdesnis nei įprastai; bendra veikla, kuri tapo maloniu įvykiu; įvykęs pokalbis, kurio ilgai reikėjo.)

"Kelionė link bendrystės"...

Kas vyko pasaulyje?

- 🌍 **Balandžio 22 d. – Tarptautinė Motinos Žemės diena** – pasaulyje rengiamos ekologinės iniciatyvos, mokyklos kalba apie atsakomybę.
- ✈️ **Kelionių ir judėjimo metas** – pavasaris žadina aktyvumą, grįžta tarptautiniai projektai, ERASMUS vizitai.
- 🔥 **Lietuvoje – emocijų šuoliai dėl švietimo reformų** – daug nuomonių, protestų, viešų laiškų, netikrumo.

? O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas balandį padėjo išlikti žmoniškiems ir vieningiems net tarp įtampos ar nuovargio?

(Pvz. kolega pasisiūlė pakeisti, kai buvai pervargęs, kartu nusprendėte daryti pertrauką, kas nors nuoširdžiai pasiteiravo: „Ar tau viskas gerai?“)

■ GEGUŽĖ

🌐 Kas vyko pasaulyje?

- 📅 **Daugelyje šalių – egzaminų sezonas:** įtampa, atsakomybė, viltis ir nerimas.
- 🇪🇺 **Gegužės 9 d. – Europos diena** – kalbama apie vienybę, taiką ir vertybes.
- 🌸 **Lietuvoje – tradicinis „paskutinis skambutis“** – emocijų pliūpsnis, atsisveikinimai, padėkos.

? O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas gegužę padėjo jaustis komanda, o ne tik žmonėmis su savo pamokų tvarkaraščiais?

(Pvz. mokytojų palaikymas abiturientams, šypsena ar apkabinimas prieš egzaminus, bendra vakarienė ar pokalbis su kolega, kurio seniai nebuvo sutikęs.)

"Kelionė link bendrystės"...

■ BIRŽELIS

🌐 Kas vyko pasaulyje?

- 🎓 **Mokslo metų pabaiga daugelyje šalių** – ataskaitos, apibendrinimai, išleistuvės, atsisveikinimai.
- ☀️ **Vasara priartėja** – kalbama apie poilsio svarbą, psichinę sveikatą, atsinaujinimą.

? O kas vyko JŪSŲ mokykloje?

Kas birželį padėjo atsisveikinti kaip bendruomenei, o ne tik kaip pavieniams kolegoms?

(Pvz. padėkos vieni kitiems, nuoširdūs atsisveikinimo laiškai ar žodžiai, pasidžiaugimas metų kelione, kvietimas susitikti vasarą be darbotvarkės.)

"Kelionė link bendrystės"...

🎯 Atsigręškite į nueitą kelią nuo rugsėjo iki birželio.
Pasikalbėkite grupėje:

1. Ar mes tikrai artėjome prie bendrystės – ar kartais ją tik imitavome?
2. Kokie momentai buvo tikri, gyvi, bendri?
3. Ko norėtusi daugiau? Ko trūko? Ką norėtumėte įvertinti ar pasidžiaugti?

👉 Savo grupės atsakymą (mintį, frazę, sakinį ar metaforą) įrašykite į AhaSlides atsakymo langelį.

💡 Galite rašyti kaip sakinį, metaforą, palyginimą („buvome kaip...“, „judėjome kaip...“) arba pasidalinti tikru įvykiu, kuris įstrigo.

"Kelionė link bendrystės"...

Mažieji sluoksniai sukuria paveikslą

Anamorfinė skulptūra – tai kūrinys, kurį galima pilnai pamatyti tik iš vienos perspektyvos. Iš kitų kampų – tik chaotiški gabalai, be prasmės. Tik iš „teisingos vietos“ – išvystame visumą. Tokia ir mūsų bendruomenė – ją sudaro daugybė mažų grupelių, kurios iš savo kampo mato tik dalį, bet visos kartu – gali atskleisti bendrą vaizdą.

■ Bendruomenė kaip sluoksniai

- Išorinis sluoksnis: organizacijos forma – susirinkimai, posėdžiai.
- Vidurinis sluoksnis: mikrogrupės – metodiniai rateliai, komisijos, darbo grupės.
- Giluminis sluoksnis: santykiai, neformalus ryšys, pasitikėjimas.

Dabar pakviesiu atskiras grupes – tokias, kurios per metus veikė kaip tam tikri bendruomenės „organai“.

1. Kiekviena grupė (pvz., Vaiko gerovės komisija) atsistoja **ratu nugara į centro tašką**.
2. Vienas žmogus iš grupės garsiai pasako:

„Mūsų grupė šiais metais padarė...
[pvz. bendrą refleksiją po kiekvieno posėdžio / inicijavo paramos sistemą / pasveikino kolegą išeinantį į pensiją / turėjo daug diskusijų...“
3. Jeigu bent vienas ar keli kiti grupės nariai **tyliai sau tai patvirtina**, jie padaro **vieną nedidelį žingsnį atgal – link rato centro**.
4. Jie **nemato vienas kito**, bet kai visi vėl atsisuks, pamatys – **ar jų patirtys buvo iš tiesų bendros**, ar tik atskiros.

Vaiko gerovės komisija

Metodinė grupė (gal kelios skirtingos)

Etikos komisija

Profesinė sąjunga

Administracija

Istaigos taryba

Ką mato tik stovintys tam tikru kampu?

„Žingsnis link centro“

„Bendrystės egzaminuotojas“

Kokių Jums reikia batų?

Tikroji bendrystė – tai ne vien gera nuotaika, o tikrumas, ryšys, net tada, kai nepatogu

*Bendrystė nereiškia, kad visada bus gera nuotaika, šypsenos ar sutapimai.
Bendrystė – tai kai net sudėtingose situacijose jauti, kad nesi vienas. Net jei
nesutari, bet žinai, kad tave išgirs. Net jei klysti, bet žinai, kad tavęs neišmes.*

Bendrystė – tai ne „visi vienodi“, o „visi vertingi“ – net skirtingi, net pavargę.

„Bendrystė – tai kai gali nesutikti, bet vis tiek būti kartu.“

„Tai kai nebijai pasakyti, kad pavargai – ir žinai, kad tavęs nesmerks.“

„Tai ne apie tobulą mokyklą. Tai apie tikrą, žmogišką vietą.“

O kokia jūsų realybė?

SUPURTANTI REALYBĖ

Į mokyklą žengiate ir iškart **pajuntate įtampą ore**. Mokytojai **skuba koridoriais, vengdami akių kontakto**. Mokytojų kambaryje - **nejauki tyla**, kartais pertraukiama trumpų, formalių pokalbių. Jauna mokytoja **verkia tuščioje klasėje po pamokų** - ji ką tik gavo dar vieną skundą iš tėvų. Direktorius kabineto **durys nuolat uždarytos - ten vyksta "skubūs pasitarimai"** dėl eilinės konfliktinės situacijos. Dokumentų krūvos auga, terminai spaudžia, o **pagalbos prašyti baisu** - kas žino, kaip tai bus panaudota prieš tave. **Kiekvienas elektroninis laiškas kelia nerimą**, kiekvienas susirinkimas - baimę. Mokytojai **skaičiuoja dienas iki atostogų**, o kai kurie - iki naujo darbo pradžios kitoje mokykloje.

PILKOJI KASDIENYBĖ

Mokykla gyvena savo įprastą gyvenimą. **Mokytojai ateina, praveda pamokas ir išeina. Bendraujama mandagiai, bet paviršutiniškai**. Mokytojų kambaryje **žmonės pietauja prie atskirų staliukų, įnikę į savo telefonus**. Kartais pasidaliname metodine medžiaga, bet dažniausiai kiekvienas "plaukiame savo valtimi". **Nėra didelių konfliktų, bet nėra ir tikro bendruomeniškumo jausmo. Pavargę, bet dar tempiame. Kartais pasiguodžiame artimesniam kolegai, bet dažniau nutylime savo rūpesčius**. Yra gerų momentų, yra sunkių - tiesiog įprasta darbo rutina.

O kokia jūsų realybė?

MAŽIEJI ŽINGSNIAI

Kažkas atneša pyragą į mokytojų kambarį - "šiaip, be progos". Kelios mokytojos pradeda kartu gerti rytinę kavą prieš pamokas. Fizikos mokytojas **pasiūlo pasidalinti savo sukurtomis užduotimis**. Direktorius pavaduotoja **įrengia "tylos kampelį" mokytojų kambaryje**. Jaunoji specialistė organizuoja **neformalų seminarą apie streso valdymą**. Pamažu atsiranda **vis daugiau tokių mažų, spontaniškų iniciatyvų**. Ne visi įsitraukia, bet tie, kurie dalyvauja, **pastebi, kad dirbti tampa lengviau**, kai jauti kolegų palaikymą.

AIŠKŪS BENDRUOMENĖS SUTARIMAI

Mokykla alsuoja ramiu pasitikėjimu. Čia **kiekvienas žino, kad bus išgirstas ir palaikytas**. **Pirmadieniai prasideda bendra rytine kava ir savaitės aptarimu**. Mokytojai reguliariai **stebi vieni kitų pamokas - ne vertinimui, o mokymuisi**. Sunkios **situacijos sprendžiamos kartu, remiantis aiškiais, visų sutartais principais**. **Tradicijos** čia ne primestos "iš viršaus", bet **išaugusios iš bendruomenės poreikių** - nuo gimtadienių šventimo iki tarpusavio mentorystės programų. **Nauji mokytojai greitai pajunta, kad čia galima būti savimi, klausti, klysti ir augti**. Net ir sudėtingomis dienomis žinai, kad nesi vienas - esi bendruomenės dalis.

O kokia jūsų realybė?

Svarbiausia suprasti, kad šie lygiai - **tai ne statiškos būsenos, o kelionės etapai**. Kiekviena mokykla gali judėti link didesnio bendruomeniškumo ir geresnės savijautos. Kartais **tam reikia drąsos pripažinti, kur esame dabar**. Kartais - **kantrybės daryti mažus žingsnelius pirmyn**.

O svarbiausia - supratimo, kad **gerą mokyklą kuriame mes visi kartu, kasdien, per mažus pasirinkimus ir didelius sprendimus**.

Praktiniai žingsniai
bendrystės kūrimui

Problema ne pačiuose renginiuose, o jų priverstiniame pobūdyje ir lūkestyje, kad vienkartinis renginys išspręstų gilumines bendruomenės problemas

PAGRINDINĖS PRIEŽASTYS:

- Formalus įsipareigojimas vietoj natūralaus noro būti kartu
- Dirbtinai kuriamos situacijos nesukuria tikro ryšio
- Priverstinis neformalumas kelia įtampą (Kai žmonės jaučiasi priversti "linksmi" bendrauti, tai sukelia priešingą efektą)

ASMENINIAI VEIKSNIAI:

- Mokytojai vertina savo laisvalaikį ir šeimos laiką
- Skirtingi pomėgiai ir interesai
- Nevienodas komforto lygis neformalioje aplinkoje (Dažnai mokytojai jaučiasi "įsprausti" į situacijas, kurios jiems nėra natūralios)

PROFESINIO SANTYKIO ĮTAKA:

- Kasdieniai darbo įtampos ir konfliktai persikelia į neformalią aplinką
- Hierarchiniai santykiai išlieka net neformalioje aplinkoje
- Nesaugumas dėl galimo profesinio vertinimo (Net ir neformalioje aplinkoje išlieka baimė būti vertinamam ar aptarinėjamam)

Problema ne pačiuose renginiuose, o jų priverstiniame pobūdyje ir lūkestyje, kad vienkartinis renginys išspręstų gilumines bendruomenės problemas

BENDRUOMENIŠKUMO ILIUZIJA:

- Vienkartiniai renginiai nesukuria ilgalaikių ryšių
- Grįžus į mokyklą viskas grįžta į senas vėžes
- Neišsprendžiamos giluminės problemos (Momentinis "susidraugavimas" greitai išblėsta be tęstinių veiklų)

ALTERNATYVOS:

- Mažesnės, natūraliai susiformavusios grupės
- Bendros profesinės veiklos ir projektai
- Savanoriški, pagal interesus organizuoti susibūrimai (Efektyviau veikia organiškai susiformavę ryšiai, paremti bendrais profesiniais ar asmeniniais interesais)

Ką vietoj to išbandyti?

✨ Pastebėkite ir palaikykite natūraliai mokykloje kylančias iniciatyvas:

- Kelios mokytojos nori kartu kurti integruotas pamokas? Puiku!
- Grupelė mokytojų domisi mindfulness praktika? Remkite!
- Keli mokytojai nori dalintis patirtimi per "mini konferencijas"? Skatinkite!

🌱 Leiskite bendruomenei augti organiškai:

- Nuo mažų grupelių link didesnių
- Nuo trumpų projektų link ilgalaikių
- Nuo nedrąšių idėjų link drąšių iniciatyvų
- Nuo pavienių susitarimų link bendrų vertybių

Stipri bendruomenė kuriama ne per privalomas išvykas, o per kasdienį bendradarbiavimą, tarpusavio pasitikėjimą ir bendrų tikslų siekimą.

💡 Svarbiausia - leisti žmonėms natūraliai atrasti bendrus interesus ir kurti prasmingus profesinius ryšius.

Susirinkome, bet ar ne vienišiai ir likome?

ASMENINĖ INTERAKCIJA:

- Kiek kolegų telefono numerius turite išsisaugoję?
- Su kiek kolegų turite bendras profesines grupes socialiniuose tinkluose?
- Kiek kolegų esate aplankę namuose?
- Su kiek kolegų pasisveikinate vardu (ne tik "labas")?
- Kiek kolegų gimtadienius žinote?
- Su kiek kolegų susitinkate ne darbo metu?

PROFESINIS BENDRAVIMAS:

- Kiek kolegų žino jūsų profesines stiprybes?
- Su kiek kolegų reguliariai aptariate mokymo metodus?
- Kiek kolegų kviečiatės į savo pamokas?
- Su kiek kolegų dalijatės mokomąją medžiagą?
- Kiek kolegų pamokų stebėjote šiais metais?
- Su kiek kolegų kartu rengėte metodinę medžiagą?

BENDROS VEIKLOS:

- Su kiek kolegų esate vedę integruotas pamokas?
- Kiek bendrų projektų įgyvendinote per paskutinius metus?
- Su kiek kolegų kartu dalyvavote kvalifikacijos kėlimo renginiuose?
- Kiek kartų inicijavote bendras veiklas mokykloje?
- Su kiek kolegų kartu organizavote renginius mokiniams?
- Kiek bendrų metodinių priemonių sukūrėte su kolegomis?

BENDRUOMENĖS DINAMIKA:

- Kiek kolegų kreiptųsi į jus profesinės pagalbos?
- Su kiek kolegų galite atvirai kalbėti apie darbo iššūkius?
- Kiek kolegų palaikytų jūsų naują iniciatyvą?
- Su kiek kolegų jaučiatės saugūs dalintis nesėkmėmis?
- Kiek kolegų aktyviai įsitraukia į jūsų siūlomas veiklas?
- Kiek kolegų, manote, jus laiko profesionaliu mokytoju?

SKAITMENINĖ BENDRUOMENĖ:

- Keliose mokyklos profesinėse grupėse aktyviai dalyvaujate?
- Su kiek kolegų reguliariai bendraujate profesiniais klausimais online?
- Kiek kolegų seka jūsų profesinį tinklaraštį/dalijamą medžiagą?
- Su kiek kolegų keičiatės skaitmeniniais ištekliais?
- Kiek bendrų virtualių projektų esate įgyvendinę?

PROFESINIS AUGIMAS:

- Su kiek kolegų reguliariai reflektuojate savo praktiką?
- Kiek kolegų esate mentoravę/konsultavę?
- Su kiek kolegų dalyvaujate profesinio tobulėjimo grupėse?
- Kiek kolegų įkvėpė jus išbandyti naujus metodus?
- Su kiek kolegų dalijatės profesine literatūra?

"Profesinė bendruomenė: kiek giliai esame įsišakniję?"

0-25 taškai "Formalus kolektyvas":

- Bendraujama tik darbiniais klausimais
- Minimalus įsitraukimas į bendrą veiklą
- Dominuoja individualus darbas

26-50 taškai "Besiformuojanti bendruomenė":

- Susiformavę maži metodinių grupių klasteriai
- Vyksta dalinimasis patirtimi grupėse
- Pradeda megzti tarpdalykiniai ryšiai

51-75 taškai "Auganti profesinė bendruomenė":

- Aktyvus tarpgrupinis bendradarbiavimas
- Reguliarūs profesiniai dialogai
- Bendri projektai ir iniciatyvos

76-100 taškai "Brandi profesinė bendruomenė":

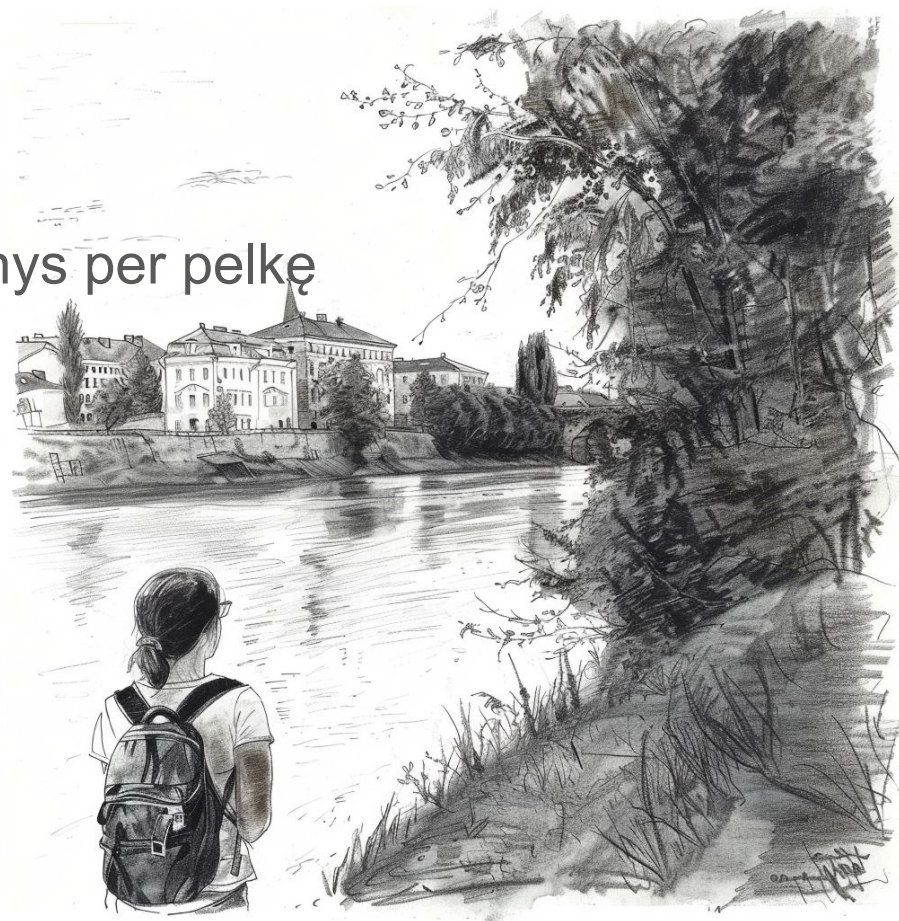
- Stipri mokytojų kolegialaus mokymosi kultūra
- Efektyvi mentorystės sistema
- Aukštas tarpusavio pasitikėjimas ir parama

REFLEKSIJOS KLAUSIMAI:

- Kuriame sluoksnyje šiuo metu esate?
- Kokius žingsnius galėtumėte žengti link gilesnio įsitraukimo?
- Kas jums padeda/trukdo megzti gilesnius profesinius ryšius?

„Kūlgrinda“ – mūsų akmenys per pelkę

Kūlgrinda

„Bendrystė nėra asfaltas – tai kūlgrinda. Toks takas, kuris susidėlioja tik tada, kai kas nors ištiesia ranką, pakviečia kavos, parašo padėtinimą, pasidalina pamokos idėja.

Kiekvienas toks veiksmas – tai tarsi akmuo, kurį mes patys padedame į pelkę, kad galėtume eiti vieni pas kitus.

Jeigu nepadedame – klimpstame. Jeigu dedame tik sau – kiti nespėja eiti. Tik kartu – susiformuoja takas.“

kas nors **pakvietė kavos**,
pasidalino **resursu ar**
paruoštuku,

padėjo su klase,

apkabino,

parašė žinutę,

pasiūlė pagalbą,

nekritikavo, kai buvo
sunku,

palaikė susirinkime,

nustebino gėle ar pyragu.

Praktiniai žingsniai pozityvios aplinkos kūrimui

Pradėkite rytą su "Labas" maratonu (įsivaizduokite tai kaip olimpinę discipliną - kiek nuoširdžių pasisveikinimų galite "surinkti" iki pirmos pamokos. Bonus taškai už šypseną!)

Sukurkite "Gerų naujienų" tradiciją (kas savaitę mokytojai dalinasi sėkmės istorijomis. Taisyklė: negalima sakyti "nieko gero nenutiko" - net jei tai buvo tik skanus sumuštinis per pertrauką)

Įveskite "Tylos zonas" mokytojų kambaryje (įsivaizduokite tai kaip mini SPA erdvę sielai - be telefono skambučių, be nusiskundimų, tik rami erdvė atsikvėpti su kava)

Praktiniai žingsniai pozityvios aplinkos kūrimui

Organizuokite "Pamokų mainų" savaitę (kaip profesinis "Tinder" - mokytojai "suporuojami" stebėti vienas kito pamokas ir pasidalinti įžvalgomis. Tik čia swipe'inti nereikia!)

Įkurkite "Idėjų banką" (kaip "Pinterest", tik gyvai - siena, kur kiekvienas gali priklijuoti savo idėją ar pasiimti kitų. Ir taip, galima "pasiskolinti" ir negražinti!)

Praktikuokite "Ačiū" kultūrą (kasdien pastebėkite ir paminėkite bent tris dalykus, už kuriuos esate dėkingi kolegoms. Tai kaip pozityvumo Bingo!)

Praktiniai žingsniai pozityvios aplinkos kūrimui

Sukurkite "Pagalbos SOS" sistemą (kai reikia pagalbos, nereikia kentėti tyloje - pakabinkite ant durų sutartą ženklą, ir kolegos žinos, kad reikia pagalbos ar tiesiog puodelio kavos)

Organizuokite "Talentų pietus" (kartą per mėnesį mokytojai dalinasi savo nematomais talentais - nuo mezgimo iki žongliravimo. Kas sakė, kad fizikos mokytojas negali būti repo žvaigždė?)

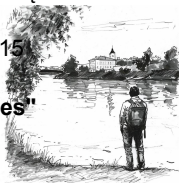
Įveskite "Be skambučių" laiką (kaip "ramybės valanda" vaikų darželyje, tik čia mokytojai gali netrukdomi planuoti, kurti ar tiesiog būti)

Sukurkite "Iššūkių sieną" (vieta, kur galima anonimiškai užrašyti savo profesinį iššūkį ir gauti kolegų patarimus. Kaip "čia priėjo Kindziulis" skiltis, tik mokytojams)

Mažų žingsnių galia

- **Ramunė ir Dalia sukūrė "Tylos kampelį" mokytojų kambaryje** (su patogiu krėslu, šviesos terapijos lempa ir ausinėmis su raminančia muzika)
- **Technologijų mokytojas Jonas įrengė "Rankdarbių kampelį"** (mokytojai per pertraukas gali megzti, nerti, piešti - tai padeda nusiraminti)
- **IT koordinatorė Sandra įvedė "Skaitmeninį detoksą"** (penktadieniais po pietų nevyksta jokie virtualūs susirinkimai, nerašomi darbo laiškai)
- **Mokyklos psichologė Eglė veda kas savaitinius 20 min. relaksacijos užsiėmimus** (prieš pamokas, savanoriškas dalyvavimas)
- **Pavadootoja Rita organizuoja "Bendrus pusryčius"** (kartą per mėnesį administracija atneša pusryčius mokytojams)
- **Fizikos mokytojas Tadas sukūrė "Pamokų banką"** (mokytojai dalinasi savo pamokų planais, prezentacijomis - tai taupo laiką)
- **Mokyklos kiemelio priežiūros grupė "Žalieji pirštai"** (mokytojai savanoriškai prižiūri mokyklos gėlynus - tai atpalaiduoja)
- **Bibliotekininkė Vida įkūrė "Knygų klubą"** (kartą per mėnesį aptariama knyga, nebūtinai profesinė)
- **Mokytoja Irena organizuoja "Kavos ir pokalbių rytus"** (15 min. prieš pamokas - neformalus pokalbis prie kavos)
- **Dailės mokytoja Regina veda "Meno terapijos valandėles"** (po pamokų - piešimas, spalvinimas, lipdymas)

- **Mokyklos vadovas Viktoras įvedė "Padėkos dienoraštį"** (kiekvieną savaitę mokytojai rašo padėkas kolegoms už pagalbą)
- **Mokytojos Inga ir Laima sukūrė "Pamokų stebėjimo tandemas"** (savanoriškas pamokų stebėjimas ir draugiškas grįžtamasis ryšys)
- **Socialinė pedagogė Aistė organizuoja "Arbatos ir išklausymo valandėles"** (galimybė išsikalbėti sunkiomis temomis)
- **Mokyklos administratorė Jūratė įrengė "Vitaminų kampelį"** (vaisiai, riešutai, sultys mokytojų kambaryje)
- **Kūno kultūros mokytojas Rimas veda "Judriosios pertraukas"** (10 min. fizinio aktyvumo lauke)
- **IT specialistas Matas sukūrė "Techninės pagalbos SOS sistemą"** (skubus IT problemų sprendimas pamokų metu)
- **Pradinių klasių mokytojos sukūrė "Pavadootojų ratą"** (sistema, kaip pavaduoti sergančius kolegas be streso)
- **Muzikos mokytoja Laura organizuoja "Dainavimo terapijos sesijas"** (15 min. dainavimo kartu po pamokų)
- **Pavadootoja Vilma įvedė "Tylos dieną"** (vieną dieną per mėnesį nevyksta jokie susirinkimai)
- **Mokyklos bendruomenė sukūrė "Talentų mainų sistemą"** (mokytojai moko vieni kitus savo hobių - mezgimo, piešimo, jogos)

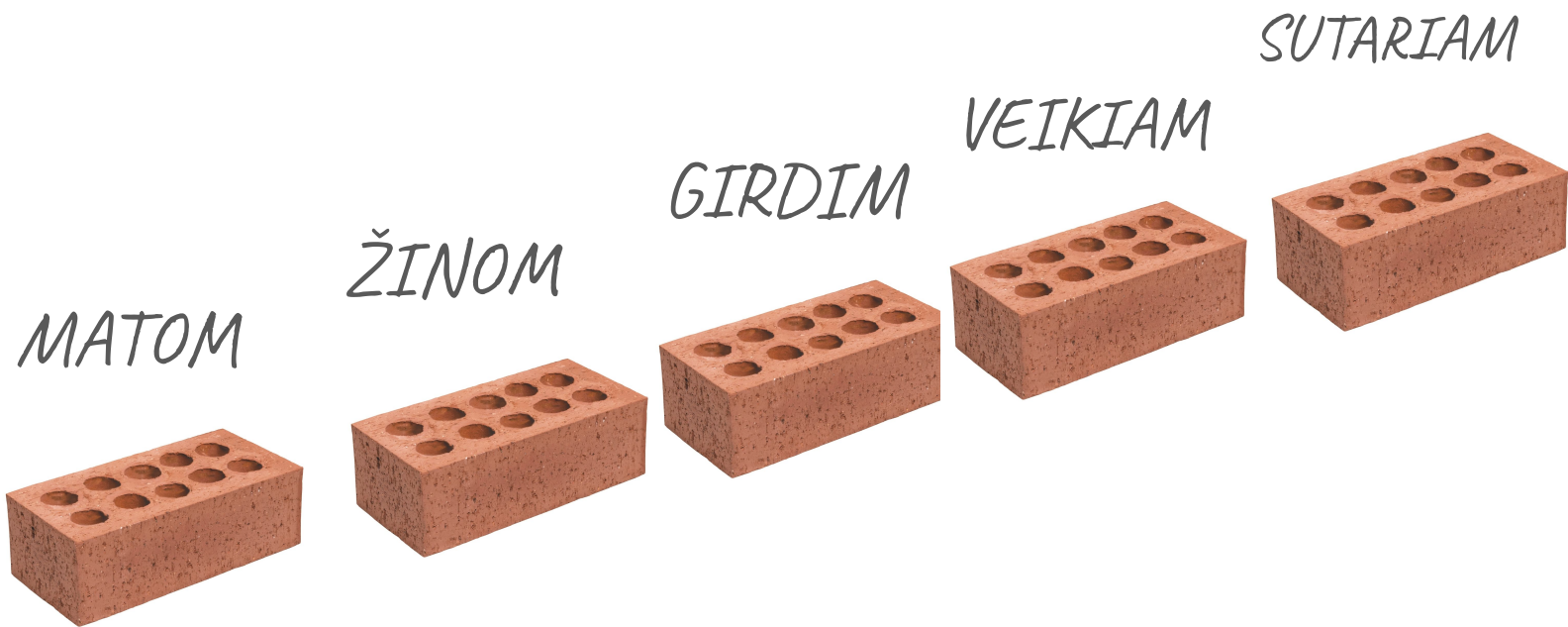
Bendruomenė auga

...

sluoksniais

AR JŪSŲ KOLEKTYVAS TAPO BENDRUOMENE?

"Profesinės bendruomenės lygių apibūdinimas"

- 1 Lygis "Profesionalus stebėtojas" (Rentgeno akys)
- 2 Lygis "Profesinis smalsumas" (Smalsuolių klubas)
- 3 Lygis "Dialogo meistrai" (Klausymo meistrai)
- 4 Lygis "Sinergijos kūrėjai" (Komandos nariai)
- 5 Lygis "Pokyčių architektai" (Problemų sprendimo meistrai)

4 Lygis "Sinergijos kūrėjai" (Komandos nariai)

GREITOSIOS SINCHRONIZACIJOS PRATIMAI:

- 🖐️ "Profesinė banga": Perduokite gestą (pvz., rankos pakėlimą) per visą ratą, stengdamiesi išlaikyti ritmą
- 🤝 "Nematomas ryšys": Užsimerkę susiraskite partnerį ir susikibkite rankomis
- 👂 "Tylus rikiavimasis": Išsirikiuokite pagal darbo stažą mokykloje nekalbėdami

KŪRYBIŠKI BENDRADARBIAVIMO PRATIMAI:

- 🎨 "Idėjų piešimas": Visi vienu metu ore piešia savo mokyklos viziją
- 🌈 "Emocijų veidrodis": Grupė sinchroniškai keičia emocijas (nuo susirūpinimo iki įkvėpimo)
- 🖱️ "Energijos ratas": Sustokite ratu ir perduokite "energiją" spausdami kaimyno ranką

KOORDINACIJOS PRATIMAI:

- 🎵 "Pedagogų orkestras": Kiekvienas atlieka savo "instrumentu" skirtingą mokyklos gyvenimo garsą
- 🔄 "Sinchroninis posūkis": Visa grupė turi apsisukti ir sustoti vienu metu
- 🙌 "Sprendimų bokštas": Visi vienu metu iškelia pirštą, kai sutinka su pasiūlymu

KOMANDINIO RITMO PRATIMAI:

- 🌞 "Metodinis plojimas": Sukurkite sudėtingą plojimo ritmą, kurį visi turi atkartoti
- 🗋️ "Pedagogų žingsniai": Visa grupė sinchroniškai atlieka paprastą judesių seką
- 🌀 "Mokytojų ratas": Judėkite ratu, keisdami tempą be žodinių nurodymų

KOMUNIKACIJOS PRATIMAI:

- 😶 "Tylos minutė": Išbūkite visiškoje tyloje, koncentruodamiesi į bendrą energiją
- 🗣️ "Mokyklos gandai": Perduokite sudėtingą profesinį terminą šnabždant per grandinę
- 🎯 "Bendras sprendimas": Visi turi vienu metu parodyti sutikimą/nesutikimą gestu

4 Lygis "Sinergijos kūrėjai" (Komandos nariai)

TRUMPOS KASDIENĖS VEIKLOS (5-15 min.):

- "Rytinė sinchronizacija". Trumpas metodinės grupės pasitarimas prieš pamokas
- "Pertraukos refleksija". Greitas patirčių pasidalijimas per ilgąją pertrauką
- "Resursų mainai". Greitas apsikeitimas mokomąja medžiaga ar idėjomis
- "Mini intervizijos". Trumpa kolegų konsultacija dėl konkretaus atvejo

VIDUTINĖS TRUKMĖS VEIKLOS (1-2 val.):

- "Pamokų stebėjimas". Kolegialus pamokų lankymas ir aptarimas
- "Metodinė popietė". Bendras mokomosios medžiagos kūrimas
- "Atvejų analizė". Sudėtingų situacijų aptarimas ir sprendimų paieška
- "Teminė integracija". Kelių dalykų mokytojų planavimo sesija

4 Lygis "Sinergijos kūrėjai" (Komandos nariai)

VIENOS DIENOS PROJEKTAI:

- "Integruota diena". Kelių dalykų mokytojų vedamos integruotos pamokos
- "Metodinė mugė". Mokytojų gerųjų praktikų pristatymai vieni kitiems
- "Projektų diena". Bendras teminių projektų organizavimas mokykloje
- "Kūrybinės dirbtuvės". Bendras mokymo priemonių kūrimas

SAVAITĖS TRUKMĖS VEIKLOS:

- "Teminė savaitė". Skirtingų dalykų integracija per bendrą temą
- "Mentorystės savaitė". Intensyvus darbas su naujais kolegomis
- "Inovacijų savaitė". Naujų metodų išbandymas ir refleksija
- "Stebėjimo savaitė". Sisteminiis kolegų pamokų lankymas

4 Lygis "Sinergijos kūrėjai" (Komandos nariai)

ILGALAIKIAI PROJEKTAI:

- "Metodinis bankas". Nuolatinis bendros metodinės medžiagos kaupimas
- "Kolegialus ugdymas". Reguliarios tarpusavio pamokų stebėjimo sistemos
- "Integruotas ugdymas". Sisteminiis dalykų integravimas per mokslo metus
- "Profesinės praktikos tyrimai". Bendri mokytojų tyrimai ir rezultatų taikymas

TĘSTINĖS BENDRADARBIAVIMO FORMOS:

- "Metodinių grupių tinklas". Reguliarūs susitikimai ir bendri projektai
- "Mokytojų klubai". Pagal interesus susibūrusios profesinio augimo grupės
- "Mentorystės programa". Sisteminga pagalba naujiems mokytojams
- "Inovacijų laboratorija". Nuolatinis naujų metodų išbandymas ir vertinimas

"Neformalūs profesinės bendruomenės susitarimai - mūsų nerašytos taisyklės"

KASDIENĖS MANDAGUMO PRAKTIKOS:

- Sveikinimės su visais, ne tik su "savais"
- Pradedame dieną nuo šypsenos
- Mokytojų kambaryje pirmiausia pastebime žmogų, ne jo klaidas
- Kavą išverdame ne tik sau, bet ir kolegoms
- Paliekame bendrą erdvę tokią, kokioje norėtume ją rasti patys

"Neformalūs profesinės bendruomenės susitarimai - mūsų nerašytos taisyklės"

PROFESINIS SOLIDARUMAS:

- Apie kolegas kalbame taip, tarsi jie būtų šalia
- Prieš mokinius palaikome vieni kitus
- Sunkumus sprendžiame "už uždarytų durų"
- Kolegų pamokas komentuojame tik jiems prašant
- Dalijamės resursais ir idėjomis

"Neformalūs profesinės bendruomenės susitarimai - mūsų nerašytos taisyklės"

EMOCINĖ PARAMA:

- Pastebime, kai kolega patiria sunkią dieną
- Išklausome nesistengdami iškart duoti patarimų
- Švenčiame net mažas pergales
- Priimame, kad kiekvienas turi "blogų dienų"
- Mokomės sakyti "ačiū" ir "atsiprašau"

"Neformalūs profesinės bendruomenės susitarimai - mūsų nerašytos taisyklės"

DARBO-POILSIO BALANSAS:

- Gerbiame vieni kitų laisvalaikį
- Nespaudžiame kolegų dirbti po darbo valandų
- Neužkrauname papildomų darbų prieš atostogas
- Palaikome, kai kolega sako "ne" papildomoms veikloms
- Priimame, kad kiekvienas turi teisę į "atjungtas" savaitgalio dienas

Bet žinote, kas įdomiausia? Tą patį jaučia ir kolega iš gretimo kabineto.

*Galbūt šiandien nereikia žengti didelio žingsnio.
Gal užtenka mažo - išgerti tą kavos puodelį
mokytojų kambaryje, ne savo kabinete.
Pasidalinti vienu sakiniu apie savo dieną.
Paklausti kolegės, kaip jai sekasi, ir išklausyti
atsakymą. Ne todėl, kad reikia, o todėl, kad
galime. Nes vienišumas mokytojo profesijoje
yra kaip senas įprotis - jį galima pakeisti nauju.
Po truputį. Mažais žingsneliais. Vienu
pasitikėjimo mostu kasdien. Juk net didžiausi
miškai užauga iš mažų sėklų, o stipriausios
bendruomenės - iš mažų kasdienių pasirinkimų
būti kartu.*

<https://ahaslides.com/VGTUIL25>

[Rezultatai](#)

☀ 7 palinkėjimai pedagogams vasarai

1. **Pailsėkite taip, kad rugsėjį vėl norėtusi kalbėtis – ne tik su mokiniais, bet ir su kolegomis.**
Nes tik pailsėję žmonės geba girdėti kitus.
2. **Nesusitikite „netyčia“ per daug kartų – kartais bendrystei reikia tylios pauzės mygtuko.**
Ir tai – visai ne įžeidimas, o priežiūra santykiui.
3. **Tegul jūsų telefonas pamiršta, kur yra „Teams“ ir „Messenger grupė mokytojams“.**
Kai kuriems santykiams reikia ne pokalbio, o nutylėjimo.
4. **Susitikite su tais, su kuriais nereikia nieko įrodyti – nei savo pamokos kokybės, nei emocinio stabilumo.**
Vasara turi būti be refleksijos žurnalų.
5. **Leiskite kolegoms jūsų šiek tiek pasiilgti – grįžtant tai bus maloniai jaučiama.**
Dingimas iš akiračio kartais irgi yra bendrystės forma.
6. **Jei viską norisi mesti – vasara turi būti ta vieta, kur galima nemesti, o padėti į šalį.**
Poilsis nėra prabanga – tai sąlyga grįžti gyviems.
7. **Ir svarbiausia: būkite tokioje tyloje, kurioje net pokalbis su savimi tampa aiškesnis.**
Nes kai girdime save, mokame ramiau būti ir su kitais.

Ahh...